

ESETTÁR*)

MAGÁNJOG.

59. Mt. 1654. §. Tulajdonközösség megszüntetése árverés útján. — Tulajdonközösség bírói árverés útján való megszüntetése sem történhetik tehát olyan alkalmatlan időben, amikor az a tulajdonostársakra szembetűnő hátránnyal járna. Már pedig nyilvánvaló, hogy a mostani általános gazdasági válság idején az elárverezni kért nagy vagyoni értékű ingók és ingatlanok tekintetében egészséges árverési verseny és megfelelő vételár nem remélhető és el nem érhető.

K. I. A felülvizsgálati kérelemnek magában kell foglalnia annak kijelentését, hogy a fél az íléletet mely alapon támadja meg (Pp. 527. §. 3. p.); a felülvizsgálatnak ugyanis a felülvizsgálati kérelem az alapja, amelynek tartalma más — különösen nagyszámú tényállításokat és bizonyítási indítványokat tartalmazó terjedelmes — iratokra való általános hivatkozással ki nem egészíthető.

A felperes részéről a 98., 110., 118. sorszámú beadványok az 1929. március 19., június 25., 1930. január 28., április 15-iki tárgyalásokról készült jegyzőkönyvek tartalmára való utalással előterjesztett felülvizsgálati panasz tehát figyelembe nem vehető.

II. Annak eldöntése, hogy valamely gondnokság alatt nem álló személy, elmebetegsége miatt birt-e az általa kötött jogügylet létrejöttékor az ahhoz szükséges értelemmel és szabad akarat elhatározással, — kétségtelesen a bíróság hatáskörébe tartozik; és a bíróság meggyőződése megalkotásánál nincs köve a meghallgatott orvosszakértő véleményéhez sem, hanem ezzel szemben az eset összes körülményeinek a Pp. 270. §-ában meghatározott szabad mérlegelése alapján a szakértő véleményétől eltérő meggyőződésre is juthat.

A fellebbezési bíróság azonban a per minden lényeges adatának, az iratoknak, a tanuvallomásoknak és az orvosszakértői véleményeknek tüzetes mérlegelésével a Pp. 270. §-ának megfelelő módon megindokolta azt, hogy az ellentétes orvosszakértői véleménnyel szemben az elsőfokban eljáró bíróság által meghallgatott orvosszakértőknek és az Igazságügyi Orvosi Tanácsnak véleményét miért fogadta el helyeseknek és mily okok vezették annak megállapítására, hogy néhai Zs. M. a perben tárgyalt társasági szer-

*) A Grill-féle Új Döntvénytár 1932. év második felében megjelenő XXIV. kötetének előkészített anyagából, a szerkesztők (Dr. Isaák Gyula, Dr. Nizsalovszky Endre, Dr. Petrovay Zoltán és Dr. Térfy Béla) hozzájárulásával.

Rövidítések: Cst. = Csödtörvény. K. T. = Kereskedelmi Törvény. Mt. = Magyarország Magánjogi Törvénykönyvének javaslata. Pp. = Polgári Perrendtartás. Tvt. = A tisztességtelen versenyről szóló törvény.

zódésnek 1919. október hó 6-án történt aláírásakor oly elmebetegségben szenvedett, amely akaratának szabad elhatározási képességét és így cselekvőképességét már ekkor kizárta.

Annak tehát, hogy az ezzel a megállapítással ellenkező értelmű tanu-vallomások és orvosszakértői vélemények egyébként kellő mérlegelésénél a fellebbezési bíróság B. Z., R. S., M. Zs. L. tanu vallomását G. alperes személyes előadását és dr. K. E. rekavinkeli orvosnak feltevésen nyugvó véleményét külön ki nem emelte, ügydöntő jelentősége nincs.

Az ekként jogszabálysértés nélkül megnyilvánuló bírói meggyőződés, mint a szabad mérlegelés eredménye iratellenesség és az okszerű következtetés követelményének megsértése hiányában felülvizsgálat alá nem vonható.

Következőleg ez a tényállás a Pp. 534. §-a értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó.

III. A néhai Zs. M. által kötött társasági szerződés a nevezettnek akkor fennállott cselekvőképtelensége miatt semmis.

Ez a semmisség abszolút és orvosolhatatlan; jogi hatályára nézve úgy tekintendő, mintha létre sem jött volna.

Azok a jogszabályok, amelyek szerint a felek egyikének joga van az ügylet érvényét egyoldalú megtámadással megdönteni, a semmis jogügyletre nem vonatkoznak.

A megtámadási jognak megszűnésére vonatkozó felperesi felülvizsgálati panaszok tehát alaptalanok.

IV. Nincs törvényes akadálya, hogy a per tárgyává tett egész vagyonnak mint a néhai Zs. M. után a peres felekre szállott hagyatéki vagyonnak árverés útján való eladása iránt a felperesek részéről előterjesztett kiegészítő kérelem az összes érdekelt örökös perbenállása mellett folytatott ebben a perben elbíráltassék.

Mert a hagyatéki vagyonra vonatkozóan az örökös társak között fennálló jogközösség folytán bármely részes a közösség megszüntetését a törvény általános rendelkezései értelmében követelheti.

Amde a közösség megszüntetése csak akkor rendelhető el, ha a megszüntetésnek kért módja egyik részesre sem méltánytalan.

A tulajdonközösségnek bírói árverés útján való megszüntetése sem történhetik tehát olyan alkalmatlan időben, amikor az a tulajdonostársakra szembetűnő hátránnyal járna.

Már pedig nyilvánvaló, hogy a mostani általános gazdasági válság idején az elárverezni kért nagy vagyoni értékű ingók és ingatlanok tekintetében egészséges árverési verseny és megfelelő vételár nem remélhető és el nem érhető.

A fellebbezési bíróságnak az az ítéleti döntése tehát, amellyel a felpereseket az árverés elrendelése iránti kérelmükkel elutasította; ebből az ekből törvényszerű.

V. A per tárgyának értékét a bíróság csupán a hatáskörének és a perorvoslat kizárására vonatkozó szabályok alkalmazása céljából állapítja meg.

Ilyen ok hiányában nem sértett jogszabályt a fellebbezési bíróság az által, hogy a per tárgyának számszerű értékét határozat tárgyává nem tette.

VI. A felperesek keresete a perben tárgyalt társasági szerződés érvénytelensége okából elutasítván, a keresettel érvényesített joggal szemben a VII. r. alperes és mellékbeavatkozója részéről felhozott egyéb kifogások elbírálása szükségtelen. Az ez iránt előterjesztett csatlakozási kérelem tehát alaptalan.

VII. Nem vitás, hogy Zs. V. cég, mint közkereseti társaság, a cégjegyzékbe bevezettetett és tényleg működik, ami által a forgalomban szükségszerűen jogok és köteleességek alanyává vált.

Habár tehát az előrebocsátottak szerint az a szerződés, amelynek alapján a nevezett közkereseti társaság megalakult, semmis, e körülmény ellenére a társaság továbbra is alanya maradt szerzett jogainak és köteleseégeinek.

Mindaddig, amíg az erre vonatkozó jogviszonyai meg nem szűnnek, jogalanyiságát és így perbeli cselekvőképességét is megtartja, következőleg a VII. r. alperesnek és mellékbeavatkozójának ellenkező érvelései alaptalanik. (1931. nov. 12. — P. IV. 4940/1931.)

60. Mt. 1654. §. — Mozgóképszínház berendezési tárgyaira vonatkozó tulajdonközösség megszünetése. — A bírói gyakorlat általánosságban csak az ingatlanok tekintetében fennálló tulajdonközösségek árverés útján való megszüntetésére találja a mai időt alkalmatlannak. Ha azonban mozgóképszínház berendezési tárgyaira vonatkozó tulajdonközösség megszüntetéséről van szó, az idő alkalmatlan volta a közösség megszüntetésének akadályául nem szolgálhat, mert ez az eset az ingatlanoknál fennforgó gazdasági és szociális szempontok egyikével sem hozható összefüggésbe.

K. Az irányadó tényállás szerint a felperes és az alperes jogelőde 1924. december 18. napján a Bicske község részére adott mutatvány-engedély okirat hasznosítása tárgyában az A. /. alatt csatolt megállapodást kötötték egymással.

A Bicske község részére adott ezt a mutatványengedélyt a m. kir. belügyminiszter 1928. május 8. napján 162.194/1928. VII. szám alatt kelt rendeletével hatályát veszítettnek nyilvánította.

Ezzel a felek megállapodásával elérni kívánt cél megvalósítása, vagyis a Bicske község részére adott mutatvány engedély hasznosítása lehetetlenné válván, a felek közötti társas viszony is külön felmondás nélkül megszűnt.

Ezért a fellebbezési bíróságnak az a jogi döntése, amely szerint a felek közti jogviszony megszűnése következményeként a megállapodásban felsorolt berendezési tárgyakra vonatkozó tulajdonközösségnek árverés útján leendő megszüntetését elrendelte és a felperes számadási kötelezettségét a felek közti megállapodás hatályának megszűnése utáni időre meg nem állapította, jogszabályt nem sért.

Helyes a fellebbezési bíróságnak az az álláspontja is, hogy az ingókra vonatkozó tulajdonközösség árverés útján leendő megszüntetésének az általános kedvezőtlen gazdasági helyzet általában akadályául nem szolgálhat, mert a bírói gyakorlat általánosságban csak az ingatlanok tekintetében

fennálló tulajdonközösségnek árverés útján való megszüntetésére találja a mai időt alkalmatlannak, de a jelen esetben, amikor mozgóképszínház berendezési tárgyaira vonatkozó tulajdonközösség megszüntetéséről van szó, az idő alkalmatlan volta a közösség megszüntetésének akadályául nem szolgálhat, mert ez az eset az ingatlanoknál fentforgó gazdasági és szociális szempontok egyikével sem hozható összefüggésbe. (1931. nov. 12. — P. V. 69/1931.)

61. Mt. 1695. §. — Tartozáselismerés. — Jogszabály az, hogy az adós az elismert kötelem fenn nem állása miatt az elismerésből folyó kötelezettsége ellen kifogást tehet, ha az alaptalan gazdagodás visszakövetelésének előfeltételei fennállanak. (K. 1931. okt. 27. — P. IV. 3747/1931.)

62. Mt. 1709. §. — Hitelező kijátszásával elkövetett kár. Általános kötelmijogi szabály, hogy aki az adóssal egyetértve visz véghez olyan cselekményt, amely által az a hitelező irányában fennálló kötelességét megszegi, illetve a hitelezője követelésének érvényesítését megghusítja, a hitelezőnek ebből eredő káráért az adóssal egyetemleg felelős.

K. A fellebbezési bíróság által előadott és meg nem támadott tényállás szerint a büntető bíróság jogerős ítéletében megállapította, hogy az alperesek közreműködtek abban, hogy a család bukás büntetése miatt elítélt Z. Jenővel előzetesen egyetértve 58 kg. bőrárut és 35 kg. cipőkellékárut elrejtssenek, s ez által ennek hitelezőit megkárosítsák.

Általános kötelmijogi szabály, hogy aki az adóssal egyetértve visz véghez olyan cselekményt, amely által az a hitelező irányában fennálló kötelességét megszegi, illetve a hitelezője követelésének érvényesítését megghusítja, a hitelezőnek ebből eredő káráért az adóssal egyetemleges felelős.

A család bukás büntetésében való bűnsegédi bűnrészesség miatt a vagyonbukottal együtt elítélt alperesek tehát e bűncselekménnyel okozott kárért nyilván magánjogi felelősséggel is tartoznak.

Mégis a jelen esetben a fenti jogszabály nem alkalmazható, mert a bűncselekmény okozta vagyonelvonás teljesen visszatért az által, hogy az ugyancsak irányadó ténymegállapítás szerint az alperesek által elrejtett áruk annak idején hatóságilag lefoglaltattak és a vb. Z. Jenő csődtömegébe beutalva ennek keretében értékesítve lettek s mint tömegvagyon felosztás alá is kerültek. Arra nézve nincs adat a perben, hogy a megállapított mennyiségén felül az alperesek több árut is elrejtettek volna.

Minthogy e szerint a felperes mint csődhitelező nem került hátrányosabb helyzetbe mint lett volna az alperesek büntetendő cselekménye nélkül: ezért az ingók ideiglenes elvonásából a felperest valóban semmi károsodás nem érte. (1931. nov. 19. — P. VI. 8191/1930.)

63. Mt. 1709. §. — Miniszteri rendelet törvényellenességére alapított kártérítési kereset. — Az 1925. évi 300/P. M. sz. hivatalos összeállítás és az ezt életbeléptető 30.000/1925. P. M.

számú rendeletben foglalt végrehajtási utasítás törvényes felhatalmazáson alapszik.

K. A felperes keresete szerint kifejezetten vitatja az 50.540/1926. B. M. sz. rendeletnek és az ennek alapját tevő, a kereseti adóról szóló 1925. évi 300/P. M. számú hivatalos összeállítás 36. §. 4-ik bekezdésének és az utóbbihoz adott utasításnak törvényellenességét és hatálytalanságát — és azon az alapon, hogy ezek a rendeletek neki kárt okoztak, támaszt a kir. kincstár ellen, ennek közegei által okozott kárért való felelősség címén, kártérítési követelést.

Megjegyezve, hogy a felperes által A. alatt csatolt másolatban csatolt 61.495/1926. V. B. M. számú határozat szerint a felperes község előljárósága azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a községnek a belügyi tárcával szemben fennálló előleg tartozása törlesztésére lekötött általános kereseti adó összegek feloldassanak, — amely kérelem a kereseti adóról szóló 1925. évi 300/P. M. sz. hivatalos összeállítás 36. §. 4-ik bekezdésében kiadott utasítás 5-ik bekezdésében foglalt rendelkezésre hivatkozással utasítottatott el, — nem tekinthető iratellenesnek a fellebbezési bíróságnak a kereset alapjára vonatkozó összefoglaló ismertetése, amely szerint a felperes a belügyi tárcával fennálló előleg tartozás törlesztésére lekötött általános kereseti adó jövedelemnek a vármegyei nyugdíjalap javára utalása tárgyában kiadott pénzügyminiszteri rendeletből származó állítólagos kárigényét kívánja érvényesíteni.

A felperes vonatkozó támadása tehát alaptalan.

Alaptalan az a támadás is, amely az 1925. évi 300/P. M. sz. hivatalos összeállítás és az ezt életbeléptető 30.000/1925. P. M. számú rendeletben foglalt végrehajtási utasítás vonatkozó részeit illetőleg a törvényes felhatalmazásra alapítottság kimondása ellen irányul.

Maga a hivatalos összeállítás ugyanis az 1924: IV. t.-c.-hez fűzött A. melléklet I. 4. bekezdésén alapszik, amely szerint a pénzügyminiszter a pénzügyi törvényekről, utasításokat adhat ki s azokban az eljárási szabályokat, illetve a hatóságokat már az új szervezetnek megfelelőleg állíthatja be, — a hivatalos összeállítás 36. §-ának 4-ik bekezdése pedig, amelynek törvényellenességét vitatja a felperes, teljesen egyezik az általános kereseti adóról szóló 1922: XXIII. t.-c. 30. szakaszának negyedik bekezdésével, — vagyis nem a hivatalos összeállítás külön rendelkezése.

Mivel a hivatkozott törvényhely szerint az első mondatban megjelölt hatóságokra és hivatalokra nézve, valamint egyéb munkaadókra nézve is, a levonás és beszolgáltatás módozatait s a részletes eljárást a pénzügyminiszter rendeleti úton állapítja meg, a hivatalos összeállítás 36. §. 4-ik bekezdéséhez kiadott utasítás és törvényes felhatalmazáson alapuló rendelettel (30.000/1925. P. M.) történt.

Az utasítás 5. bekezdésének rendelkezése értelmében a levont kereseti adó nem szolgáltatandó be a község részére, hanem az illető vármegyéhez utalandó át, ahol azt a községek által fizetendő hozzájárulási összegek javára kell elszámolni.

Ezekkel megdől a felperesnek a kereseti adóról szóló 1925. évi 300/P. M. sz. hivatalos összeállítás 36. §. 4-ik bekezdésének s az ahhoz adott uta-

sítás 5-ik bekezdésének, úgyszintén az 50.540/1926. B. M. sz. rendeletnek törvényellenességre alapított érvelése.

Nem helytálló a felperes amaz érvelése sem, hogy a „Magyar kir. állami vas-, acél- és gépgyárak” alkalmazottai nem állami alkalmazottak, mert bár a 4250/1925. M. E. számú rendelet értelmében a nevezett cég önálló jogi személy, a vállalat tulajdonosa a magyar állam és a vállalat a 10. §-szerint a megjelölt vonatkozásokban a kereskedelemügyi miniszter elhatározásának van alávetve, egyébként pedig az 1924. IV. t.-c. A) melléklet II. 5. p. szerint a II. 1, 2, 3 és 4. pontokban foglaltak (a közszolgálati alkalmazottak illetményeinek rendezése) az állami üzemekre is megfelelő alkalmazást nyernek.

Ilykép a hivatkozott rendeletek (utasítások) törvényes felhatalmazás, illetőleg előző törvényes rendelet alapján adatván ki, nem lehet arról szó, hogy a rendeletek kibocsátása állami közegek törvényellenes cselekménye lenne.

Az állami közegek által magánfélnek jogellenesen okozott kárért való felelősség címén a kir. kincstár ellen érvényesíthető kártérítés esete tehát nem forog fenn, viszont a törvényes rendeleteken alapuló adólevonás és elszámolás s ebből folyólag a felperes község részesülésének kérdése az állam és a község közti közjogi viszonyból ered s az ily kérdések elbírálása, ha nincs kifejezetten a rendes bíróság elé utalva, ez utóbbi hatáskörébe nem tartozik, már pedig sem a kereseti adóról szóló 1925. évi 300/P. M. hivatalos összeállítás sem a közadók kezeléséről szóló 1925, illetőleg 1927. évi 600/P. M. sz. hivatalos összeállítás a rendes bíróság elé utalást nem tartalmaz. (1931. okt. 2. — P. VI. 1677/1931.)

64. Mt. 1725. §. — Kártérítés emberölés esetében. —
A Btk. 292. §-a értelmében emberölés, tehát a gondatlanság által okozott emberölés (Btk. 290. §.) esetében is a megölttel szemben tartásra jogosultak részére tartásdíj csak kártérítés gyanánt ítélendő meg. Ha tehát a különben tartásra jogosult és a megölt személy által el is tartott egyén részére az elhalt után élvezett tartás egyenértéke ennek a hátramaradt vagyonából megtérül, az illető e részben nem szenved kárt a halál következtében és így kár hiányában kártérítést nem követelhet. Így, ha az ekként özvegyiségre jutott feleség az elhalt férje után maradt vagyon haszonélvezete folytán jut annyi értékhez, mint amennyit a férje jövedelméből életében reá fordított, kár hiányában szintén nem követelhet kártérítést.

K. A megállapított és meg sem támadott tényállás szerint az elhaltnak mintegy 12 hold mezőgazdasági ingatlan birtoka, ezen 10.000 P értékű lakóháza s egy 7—8.000 P értékű cséplőgépe volt (14. sorszámú jegyzőkönyv és 15. sorszámú első fokú, részben 19. sorszámú másodfokú ítélet). A megszerzett hagyatéki iratoknál 48/4/1927. szám alatt levő hagyatékátadó végzésből pedig az tűnik ki, hogy a hagyatéki vagyon állaga — a cséplőgép nélkül, amely ott felvéve nincs 11.360 P tiszta értéket képvisel és az I. r. felperest a hagyatékra özvegyi jog illeti meg.

Nyilvánvaló, hogy az I. r. alperes — aki maga is 2 hold területű ingatlanal biró kisbirtokos — az elhalt férjétől nagyobb értékű juttatásban nem részesült, mint a jelzett hagyatéki vagyon jövedelme és pedig még akkor sem, ha az elhalt a cséplőgéppel bércséplést is végzett; különösen tekintettel arra is, hogy az akkor még kiskorú IV. r. felperes és a még most is kiskorú, de már önálló keresetre képes V. r. felperes és az elhalt atyja; a VI. r. felperes is az elhalt háztartásában éltek. Így az I. r. felperes a férje megölése következtében az ellátása tekintetében kárt nem szenvedett, miért is kárterítést nem követelhet. Erre irányuló keresetét tehát el kellett utasítani.

Id. M. Istvánra, az elhalt atyjára nézve a fellebbezési bíróság megállapította, hogy az ő eltartásához az elhalt havi harminc pengő értékű tartáskiegészítéssel járult hozzá, hogy erre id. M. Istvánnak illendő megélhetése végett szüksége volt és van s hogy az elhalt, mint id. M. István egyetlen gyermeke ennek az eltartásához hozzájárulni tartozott, s id. M. István ettől néhai M. András halála folytán elesett.

Az alperes egyik panasza az, hogy a fellebbezési bíróság tévesen állapította meg, hogy az elhalt havi jövedelme 140 P volt, mert kizárólag csak 15 kat. holdnyi birtokán tevékenykedett s más kereseti forrása nem volt. Azonban nem volt vitás, hogy az elhaltnak cséplőgépe is volt, melyet most az elhalttal és családjával közös háztartásban volt és a családdal közös háztartásban maradt Sz. József, az elhalt veje kezel és ezzel jövedelmet szerez a hagyaték részére (14. jegyzőkönyvbéli előadások). Ezekből megállapítható a felperesek amaz előadásának a valósága, hogy az elhalt is foglalkozott és keresett bércsépléssel is. A felülvizsgálati kérelemben nincs felhozva, hogy ezzel a keresettel együtt sem lehetett volna az elhalt jövedelme annyi, hogy abból a megállapított összeget nem fordíthatta volna id. M. István tartására.

Az alperes másik panasza az, hogy id. M. István ellenében sem vonta le a fellebbezési bíróság azt, amiben a hagyatékából részesedik, az által, hogy a családban most is közös háztartásban él, mint id. M. András életében. Azonban a döntő körülmény az, hogy az elhalt özvegyét az adott esetben nem terheli a törvénynél fogva id. M. István tartásának a kötelezettsége. Ha id. M. Istvánt a család törvényes kötelezettség nélkül továbbra is tartáskiegészítésben részesíti, ez nem vehető figyelembe.

Az alperes harmadik panasza az, hogy a tartáskiegészítést a fellebbezési bíróság néhai M. András halála napjától és nem a kereset indítása napjától ítélte meg, tekintettel az ebben való késedelemre. Azonban a fellebbezési bíróság helyesen mondotta ki, hogy a késedelem menthető és indokolt volt, mert az alperes bűnösségét megállapító büntető ítélet csak 1928. május 12-én hozott meg és lett jogerős s a felek között egyességi tárgyalások is voltak, a jelen perben pedig a kereset 1929. február 13-án adatott be. (1931. okt. 1. — P. VI. 271/1931.)

65. Mt. 1735. §. — Szülésznői állásra megválasztás iránt tett ígélet megszegésére alapított kárkövetelés a törvényhatóság ellen. — A város tisztviselőinek csak a törvényes hatás-

körükben tett jognyilatkozatai alapján lehet a város ellen jogot érvényesíteni.

K. Az 1908:XXXVIII. t.-c. 29. §-ának első bekezdése értelmében a bábát a törvényhatósági joggal felruházott városokban — aminő K... is — a törvényhatósági bizottság választja. A választás szabadságának alapvető elvéből következik, hogy a törvényhatósági bizottságot a választásnál sem a városi tisztí főorvosnak, sem másnak az elhatározása és így a pályázók egyikének vagy másikának a megválasztása tekintetében tett ígérete nem kötelezi.

Közömbös ebből a szempontból, hogy a tisztí főorvos az ígéretet a város nevében tette-e vagy nem. A város tisztviselőinek egyébként is csak a törvényes hatáskörükben tett jognyilatkozatai alapján lehet a város ellen jogot érvényesíteni.

Nem követelhet kártérítést a felperes az alperes törvényhatóságtól azon a címen sem, hogy dr. T. J. tisztí főorvos, mint az alperes tisztviselője, hivatalos eljárásában neki kárt okozott azzal a mulasztásával, hogy megválasztására vonatkozóan ígéretet tett, annak a beváltásáról pedig nem gondoskodott; mert — el is tekintve attól, hogy az 1886:XXI. t.-c. 91. §-a értelmében az ilyen kárt a törvényhatóság csak abban az esetben téríti meg, ha a károsult előbb a kárt okozó tisztviselőt perelte, attól azonban vagyontalansága miatt kielégítést nem nyerhet — helyes a fellebbezési bíróságnak az a jogí álláspontja, hogy a felperesnek az 1908:XXXVIII. t.-c. fentebb idézett rendelkezésének a szem előtt tartása mellett számolnia kellett azzal, hogy a szülésznői állás betöltésére hivatott törvényhatósági bizottság, esetleg a tisztí főorvos javaslata ellenére is mást fog megválasztani. Arra pedig, hogy a szabályszerűen kihirdetett törvényt nem ismerte, a felperes jogot nem alapíthat.

Ennél a jogí álláspontnál fogva annak a kérdésnek, hogy dr. T. J. városi tisztí főorvos a felperessel szemben a fentebb említett ígéretet megtette-e vagy nem, hogy a felperes akkor, amikor a helyettesítésért járó illetményeit felvette, a kártérítéshez való jogát fenntartotta vagy nem, hogy a felperes a helyettesítés elvállalása és az á...-i szülésznői állásra való megválasztásának az elmaradása miatt szenvedett-e kárt és mennyit, — a per elbírálása szempontjából ügydöntő jelentősége nincsen; a fellebbezési bíróság tehát a felperes részéről ezekre a tényköri tényekre ajánlott bizonyítást jogszabály sérelme nélkül mellőzhette. (1931. okt. 22. — P. II. 6908/1929.)

66. Mt. 1737. §. — Vétlen kártétel. — A vétlen károkozón alapuló felelősség előfeltétele a jogvéde érdeknek habár vétlen, de jogellenes megsértése, vagyis az, hogy az egészség elvesztése vagy megrongálódása valamely tárgyilag jogtalan és harmadik személlyel, vagy annak érdekkörével vonatkozásban álló külső tény következtében álljon be. (K. 1931. nov. 11. — P.-II. 8142/1929.)

67. Mt. 1741. §. — Homok kivájása, mint veszélyes üzem. — A kavics és homok kifejtése vagy bányászása, ha az a partnak

a felső réteg alatt való kivájásával történik, természeténél fogva különös veszéllyel járó munka.

K. Az a gazda, aki gazdasági külső cselédje után az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál az 1900: XVI. t.-c. 8. §-ában meghatározott járulékot befizeti, a cselédjét szolgálatának teljesítése közben ért balesetből kifolyóan kártérítési felelősséggei csak akkor terhelhető, ha a gazdát a baleset körül gondatlanság terheli. (P. H. T. 527.)

Olyan esetben azonban, amikor a gazda a megbízottja által az ügykörébe eső teendők teljesítésében harmadik személynek jogellenesen okozott kárért az üzem vagy a foglalkozás veszélyessége, illetve terjedelme, vagy természete alapján a 84. sz. polg. teljesülési határozat értelmében a saját vétkessége nélkül is felel, a megbízottnak a gondatlansága magának a gazdának a gondatlanságával azonos elbírálás alá esik.

A kavics és homok kifejtése vagy bányászása, ha az a partnak a felső réteg alatt való kivájásával történik, természeténél fogva különös veszéllyel járó munka.

Az elsőbíróság által megállapított és a fellebbezési bíróság részéről is helyesnek elfogadott tényállás szerint az a kavics- és homokfejtési munka, amelynek a végzése közben a néhai Kovács József, az I. rendű felperes férje és a kiskorú felperesek atyja, halálos balesetet szenvedett, a partnak a felső réteg alatt való kivájásával végeztetett, — holott amint azt a fellebbezési bíróság okszerű ténybeli következtetéssel megállapította, a kavics és homok kifejtését a part felső rétegének előzetes eltávolításával is lehetett volna végezni.

Ez a ténymegállapítás a Pp. 527. és 534. §-aiban foglalt rendelkezéseknek megfelelően meg nem támadtatott. Az I. rendű alperesnek abból a célból, hogy a fellebbezési bíróság által megállapított tényállás felülvizsgálat alá vétethessék, tüzetesen meg kellett volna jelölnie azokat az egyes ténykörülményeket, amelyeknek a helytelen megállapítását panaszolja és ki kellett volna mutatnia, hogy ezeknek a megállapítása az iratok tartalmának mely részével és mennyiben ellenkezik, nemkülönben, hogy a fellebbezési bíróságnak mely ténybeli következtetéseit és mely okból kell nyilván helyteleneknek tekinteni. Ennek a tüzetes megjelölésnek a hiányában az I. rendű alperes említett felülvizsgálati panaszja nem szolgálhat alapul arra, hogy a fellebbezési bíróság részéről a tárgyalás és a bizonyítás adatainak a méltatásával megállapított tényállás felülvizsgálat alá vétessék és így az említett tényállás ehelyütt is irányadó.

A II. rendű alperes, mint az I. rendű alperesnek a megbízottja, aki a munkát megrendelte, tartozott volna gondoskodni arról, hogy a kavics- és homokfejtés a part felső rétegének előzetes eltávolításával, a felülről lefelé haladva, ekként tehát az alsó avagy a középső réteg kivájásával járó különös veszélyeknek az elkerülésével végeztessék. Ebből a célból kötelessége lett volna megfelelő utasításokat adni és azoknak a megtartását ellenőrizni.

Ez alól a kötelesség alól nem mentette fel az, hogy más alkalommal a munkát veszélymentes módon végezték, mert kellő körültekintés mellett

számolnia kellett azzal, hogy a kavics és homokfejtést végző tanulatlan munkások a part kivájásával járó veszélyt megfelelő irányítás nélkül fel nem ismerik.

A II. rendű alperes azonban az utasítás adása és az ellenőrzés tekintetében kötelességének eleget nem tett. A személyes meghallgatása alkalmával tett beismerő nyilatkozata szerint arra, hogy a munkások a munkát miként végezzék, különös utasítást nem adott, és a munkát — más irányú elfoglaltsága miatt — csak egyszer tekintete meg. A II. rendű alperest mulasztás, hiba terheli. A baleset okozta károkért így az I. rendű alperes, mint a II. rendű alperesnek a megbízója a 84. sz. polg. teljesülési határozat értelmében felel.

Mindezeknél fogva megfelel az anyagi jognak a fellebbezési bíróságnak az I. rendű alperes kártérítési kötelességét megállapító döntése. (1931. nov. 5. — P. II. 7717/1929.)

68. Mt. 1756. §. — Mindkét részről fennálló erkölcstelen-ség. — Mindkét részről fennforgó erkölcstelen-ség esetén a teljesített szolgáltatás visszakövetelésének helye van annyiban, amennyiben azt az eset körülményeire tekintettel a méltányosság megkívánja. (K. 1931. okt. 17. — P. V. 7320/1929.)

69. Mt. 1772. §. — Lemondás az öröklésről. — A 207. és 807. számú polgári jogi elvi határozatok egymást kiegészítő értelmében szerint a lemondó örökös örökösársá javára történt lemondása a végrendeleti juttatás elfogadásában csak abban az esetben gátolja feltétlenül, ha a lemondás örökösársával szemben (t. i. az örökösársával kötött szerződésben) történt, — ellenben az örökösársával kötött szerződésbe foglalt lemondása csak akkor, ha a szerződésben a lemondás által kedvezményezett örökösárs is résztvett, vagy ha a lemondó örökös ezzel az örökösársával hasonló tartalmú külön megállapodást létesített. (K. 1931. okt. 7. — P. I. 1744/1930.)

70. Mt. 1922. §. 2. bek. — Utóörökös vagy helyettes örökös? — Ha a végrendeletben foglalt egyes kifejezések kételyt engednek meg, úgy a végrendelet a tulajdonnal való szabad rendelkezés elvéből folyóan akként magyarázandó, hogy az örökös rendelkezési joga mentől kevésbé korlátozottassék.

K. Ennél a jogszabálynál fogva az utóörökösnevezés jogi tartalmára utaló adatok hiányában csak a kirendelt örökösökre kedvezőbb annak az értelmezésnek lehet helye, hogy a végrendelet közönséges és pedig oly értelmű örökös-helyettesítést foglal magában, amely szerint örökös helyettesítést, illetve ezeknek törvényes örökösait egymásnak kölcsönösen helyettes örökösökké nevezte ki és mert az örökös által rendelt ez az örökös-helyettesítés hatálytalanná vált annál fogva, hogy a kijelölt örökösök az örökség megnyitla idején életben voltak és az örökséget minden korlátozás nélkül elfogadták, ezért a felleperesek a végrendelet alapján a maguk számára semmi jogot nem származtathatnak. (1931. okt. 28. — P. III. 2775/1931.)

KERESKEDELMI TÖRVÉNY.

71. Kt. 1. §. — A törvény rendelkezéseinek alkalmazása. A kereskedelmi törvénynek a kereskedelmi ügyletekre vonatkozó rendelkezései nem nyerhetnek alkalmazást, ha a felek jogviszonyukat eltérőleg szabályozták. (K. 1931. dec. 15. — P. VII. 4977/1930.)

72. Kt. 45. §., 1900: XXV. t.-c. 1. §. — **Kerékpármegrendelés tiltott gyűjtésére alapított kárkövetelés.** — A kerékpár is azok közé a gépek közé tartozik, amelyekre a megrendelések gyűjtését illetően az 1900. évi XXV. t.-c. 1. §-ának az első bekezdésében felállított tilalom áll fenn. Az ügylet tiltott voltát és a megrendelővel szemben ebből eredő hatálytalanságát az eladói kerékpár átvétele és a vételár egyrészének kifizetése meg nem szüntetheti.

K. A fellebbezési bíróság ítéletében megállapított és a felülvizsgálati kérelemben meg nem támadott tényállás szerint S. K. gyártelepi munkás a C. alatt csatolt kötlevéllel Peremartonban, 1925. augusztus 9-én egy Opel gyártmányú kerékpárt vett meg a felperestől ennek ügynöke útján, s miután az alperes a megrendelő levél hátlapján azt igazolta, hogy S. Károlynak, aki az eladó felperes előtt ismeretlen volt, egy lakóháza és 5 hold szántóföldje van, a felperes a kerékpárt a vételár hitelezése mellett le is szállította.

S. Károly a kerékpár 250 aranykoronában meghatározott vételárára csak 160 pengőt fizetett ki. A vele szemben kieszközölt marasztaló határozat és ennek alapján megkísérelt sikertelen végrehajtás során pedig az derült ki, hogy rajta a követelés hátralékos része be nem hajtható és hogy neki a C. alatti megrendeléskor az alperes nyilatkozatában említett ingatlan vagyona nem volt meg.

Felperes az alperes ellen ebben a perben érvényesített kárkövetelését a fenti tényállás előterjesztése mellett arra alapítja, hogy őt a S. K. hitelképességéről az alperes — községi körjegyző — által kiállított bizonyítvány győzte meg. A mennyiben pedig a bizonyítvány tartalma a behajtás megkísérlésekkel valótlannak bizonyult, a felperes álláspontja szerint az ezt kiállító alperes a hitelezésből eredő és a sikertelen behajtás körül felmerült minden kárát megtéríteni tartozik annálfogva, mert őt (a felperest) a valótlannak tartalmu bizonyítvány kiállításával vétkeesen megtévesztette.

Ezt a kereseti igényt azonban a m. kir. Kúria jogosnak nem találta.

Nem lehet ugyanis kétség az iránt, hogy a kerékpár is azok közé a gépek közé tartozik, amelyekre a megrendelések gyűjtését illetően az 1900. évi XXV. t.-c. 1. §-ának az első bekezdésében felállított tilalom áll fenn és pedig az ugyanezen törvény 4. §-ában meghatározott azzal a következménnyel, hogy a tilalom megszegése kihágást valósít meg, a tilalom ellenére létrejött ügylet pedig a megrendelővel szemben hatálytalan.

Az idézett törvény 3. §-ában fogalt felhatalmazás alapján kibocsátott 27.483/1901. számú m. kir. kereskedelemügyi miniszteri rendelet 6. §-ában

foglalt kimerítő felsorolásban a kerékpár felemlítve nem lévén, nyilvánvaló az is, hogy ebben az esetben közömbös az, hogy a kerékpárt a megrendelő átvette, használatba vette és annak a vételárára jelentékeny részleteket fizetett-e?

Az ügylet tiltott voltát és a megrendelővel szemben ebből eredő hatálytalanságát az eladott kerékpár átvétele és a vételár egyrészének kifizetése ugyanis meg nem szüntetheti, mert a törvény büntető tilalmába ütköző ügylet semmis és ez az anyagi jogi hiba a felek utólagos akaratnyilvánításával nem pótolható.

Ebből egyszersmind következik, hogy a jelen per eldöntésénél nem lehet kiindulni a m. kir. Kúria polgári jogegységi tanácsának a fellebbezési bíróság ítéletében hivatkozott 44. számú döntvényéből vett joghasonlóság alapul vételével sem. A jelzett döntvény ugyanis csupán olyan ügyleteknél jöhet figyelembe, amelyeknek a tárgya a 27.483/1901. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet 6. §-ában kivételként fel van sorolva.

Már pedig a kerékpár az idézett helyen foglalt kimerítő felsorolásban nincs felvéve, következésképpen a perben vitás vétel nem is tartozik azon ügyletek közé, amelyeknél a megrendelésnek az okiraton történt előljárási hitelesítése az ügylet tiltott voltát és ebből eredő hatálytalanságát megszüntetné, vagy amelynél szóba jöhetne az a kérdés, hogy a most említett hitelesítés hiányát a gép átvétele és használata alkalmas-e pótolni?

Az 1900. évi XXV. t.-c. 1. §-ának 2. bekezdése értelmében nem esik ugyanazon §. első bekezdésében foglalt tilalom alá közvetlenül az iparhoz vagy kereskedőhöz intézett egyes megrendeléseknek megbízott által való átvétele vagy teljesítése sem.

Ebben az esetben azonban a most említett kivétel fennforgásának megállapítására alkalmas tényállás sem állott a fellebbezési bíróság rendelkezésére, mert a felperes az előzetes megrendelés igazolására kért bizonyítási indítványától az iratok tartalma szerint elállott. Eljárási szabálysértés nélkül mellőzte tehát a fellebbezési bíróság annak a vizsgálatát, hogy a vitás ügylet a most kiemelt körülmények között jött-e létre?

A kifejtettek szerint tehát felperesnek a S. Károllyal kötött ügylete törvényes tilalomba ütközik s utóbb nevezettel szemben törvényes rendelkezésnél fogva hatálytalan is.

Minthogy pedig a felperes az alperesnek a kártérítés alapjául vett eljárását a kifejezetten alapján irányadó megállapítás szerint tiltott ügylet létesítésének az elősegítésére vette igénybe, attól el is tekintve tehát, hogy a vitatott kárának már az ügylet tiltott voltánál fogva törvényszerűen be kellett állania, még az alperes nyilatkozatának a valósága esetén is: ez uttal kártérítési igény a felperest az alperessel szemben azért sem illetheti meg, mert az anyagi jog értelmében csak a jog által védett érdek jogellenes vagy vétkes megsértése szolgálhat a kártérítési kötelezettség alapjául.

Erről azonban ezuttal, amidőn a kártérítés alapja a tiltott ügyletkezűző érdek megsértése, szó nem lehet.

Ezekből az okokból, és mert a bíróság a P. H. T.-ban 450. szám alatt felvett elvi határozat értelmében hivatalból tartozik vizsgálni, hogy az ügylet megkötése nem ütközik-e a megrendelések gyűjtését korlátozó 1900: XXV.

t.-c.-be és az annak alapján kibocsátott miniszteri rendeletbe, a m. kir. Kúria a fellebbezési bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperest az elutasításnak a Pp. 425., 508. és 543. §-ából folyó jogkövetkezményeként az alperesnek okozott összes költség viselésére kötelezte. (1931. jan. 8. — P. VI. 4007/1931.)

73. Kt. 68. §. — Közkereseti társasági jogviszony helyreállítása sommás visszahelyezés útján. — Az 1802:XXII. és az 1807:XIII. t.-cikkek rendelkezésein alapuló bírói gyakorlat értelmében sommás visszahelyezésnek csak ingó és ingatlan dolgok birtokában, vagy pedig olyan jogok birtokában történt önhatalmú háborítás ellen van helye, amely jogok mindenkivel szemben hatályosak. Az az igény, hogy a közkereseti társaság egyik tagja az általa megháborított társasági jogviszonyt olyképp állítsa helyre, hogy a megháborított társasági tag az őt a közkereseti társasági viszonyból folyólag szerződésnél vagy törvéynél fogva megillető társasági jogokat tényleg gyakorolhassa is, a közkereseti társasági viszony kötelmi jellegénél fogva csakis a társasági tagok egymásközi viszonyában hatályosuló jog lévén, ennek a jognak megháborítása sommás visszahelyezési keresettel nem orvosolható. Ennek a jogvédelmi útnak a kizárását a kereskedelmi társasági jog körében a fentebb kifejtettek felül különben az a körülmény is indokolja, hogy a kereskedelmi és váltóügyekben követendő nem peres eljárás szabályozása tárgyában kibocsátott 68.300/1914. I. M. számú rendelet 17. §-ának második bekezdésében írt „ideiglenes intézkedés” megteremtésével a jogaiban sértett közkereseti társasági tagnak, a részére az 1875:XXXVII. t.-c.-ben biztosított jogoknak a törvény rendes útján való igénybevételének esetétől eltekintve, egyéb-ként is megfelelő és a sommás visszahelyezési keresethez hasonló jogvédelmi eszközt adott, amely lehetővé teszi, hogy a cégbíróságnál az ideiglenes intézkedés kieszközlése útján lehető gyorsan szerezzen érvényt megsértett jogainak. (K. 1932. jan. 7. — P. IV. 4480/1930.)

74. Kt. 157. §. 13. pont. — Részvénytársaság mérlegének elkészítésére vonatkozó alapelvek. — A Kt. 157. §. 13. pontja értelmében az alapszabályoknak magukban kell foglalniuk azokat az elveket, amelyek szerint a mérleg készítésének történnie kell. Ezek közé tartozik annak az évnek — az üzleti évnek — meghatározása, amelynek mindenikében a mérleg a K. T. 26. §-nak rendelkezése folytán elkészítendő. Az alapszabályok tehát, amelyek az üzleti évet meg nem határozzák, a K. T. 157. §. 13. pontja követelményeinek meg nem felelnek. (K. 1931. dec. 23. — P. IV. 4997/1931.)

75. Kt. 260. — Gabonahatáridőüzet. — Gabonának megszabott későbbi határidőben vagy felmondáskor való leszámolásra.

vásárlása a kereskedelmi malmok szokásos ügylete. (K. 1931. dec. 15. — P. IV. 5090/1931.)

76. Kt. 266. §. — Szerződés értelmezése. Vételi ügylet feltételeessége. — A szerződésnek az a kifejezése, hogy a felperes eladta és az alperes megvette a felperestől Sz. K.-féle malmom építéséhez szükséges téglát, homokot és betonkavicsot, a szavak közönséges értelmében csupán a célnak és a cél által megjelölt áruszükségletnek, ekként a vétel tárgya mennyiségének meghatározását jelenti, de a világosan megkötött vételi ügyletnek feltételeességét — erre utaló kifejezés hiányában — meg nem állapítja. A vételi ügylet tehát létrejött akkor is, ha felperes az építkezést nem végezte el. (K. 1932. jan. 15. — P. IV. 4556/1930.)

77. Kt. 309. §. — Megtartási jog érvényesítése. — A Kt. 309. §-a értelmében csak valóban fennálló követelés fejében érvényesíthető megtartási jog, vélt, de alaptalannak bizonyult követelés alapján tehát a megtartási jog nem volt jogszerűen gyakorolható. (K. 1931. dec. 16. — P. IV. 4054/1930.)

78. Kt. 347. §. — Rendelkezésre bocsátott áru használata. — A vevőnek (a felperesnek) a kifogásolt és az eladó (alperesi cég) rendelkezésére bocsátott árut is joga van a rendelkezésre bocsátás dacára és után is használatban tartani avégből, hogy így magát és az eladót is nagyobb mérvű károsodástól lehetőleg megóvja. (K. 1931. dec. 22. — P. VII. 5832/1930.)

79. Kt. 477. §. — Biztosítási család. — Az a körülmény, hogy a biztosított épületeket a biztosítóval szerződő fél vele közös háztartásban élő felesége gyujtotta fel, egymagában még nem elegendő annak megállapítására, hogy a feleség ezt a bűncselekményt a férj előzetes tudtával és hozzájárulásával követte el. (K. 1932. jan. 13. — P. VII. 5479/1930.)

TISZTESÉGTELEN VERSENY.

80. Tvt. 1. §. — Másnak szóló megrendelés teljesítése. Ha egy kereskedő a véletlenül hozzá érkezett, de szakmabeli, tehát versenytársnak minősülő más kereskedőhöz címzett megrendelést a címzett és a megrendelő megkérdezése nélkül maga teljesíti, ez a magatartás vitán kívül a tv. 1. §-ába ütközik. (K. 1931. dec. 10. — P. IV. 4415/1930.)

SZOLGÁLATI JOGVISZONY.

81. 1910/1920. M. E. számú rendelet 2., 4., és 23. §. — Határozatlan időre kötött szolgálati szerződésnek határozott időre változtatása. — A munkaadó és a munkavállaló a határozatlan időre kötött szolgálati szerződést határozott időre szóló szerződéssé csak úgy változtathatják át, hogy ez a munkavállaló-

nak a felmondás idejét és a felmondási időre eső igényeit nem sérti.

K. Az 1910/1920. M. E. sz. R. 5. §-a szerint a fontosabb teendőkkéi megbízott alkalmazottal szemben, amilyen alkalmazott a nem vitás tényállás szerint a felperes is volt, a próbaidő tartama 2 hónapnál hosszabb időben nem állapítható meg, a 23. §. értelmében pedig az alkalmazott hátrányára ettől eltérő kikötés érvénytelen.

Erre a jogszabályra s a rendelet 4. §-ára figyelemmel, peres felek között a szolgálati viszony 1928. augusztus hó 15-étől kezdve határozatlan időre meghosszabbítottak tekintendő.

A felek a határozatlan időre kötött szolgálati szerződést, az idézett rendelet 2. §-a értelmében csak felmondással bonthatják fel, amitől az alkalmazott hátrányára eltérő kikötés — a 23. §. értelmében érvénytelen.

Amiből következik, hogy a munkaadó és a munkavállaló a határozatlan időre kötött szolgálati szerződést határozott időre szóló szerződéssé csak úgy változtathatják át, hogy ez a munkavállalónak a felmondási idejét és a felmondási időre eső igényeit nem sérti.

A fellebbezési bíróság azonban arra nézve, hogy mi volt a felperesnek a felmondási idő szempontjából irányadó, (az 1910/1920. M. E. sz. R. 6. §.) utolsó munkaköre, tényállást nem állapított meg, ennek hiányában pedig el nem bírálható, hogy az 1929. évi június hó 30-ig terjedő határozott időre szóló szerződés felperesnek az 1910/1920. M. E. sz. rendelettel védett érdekeit sérti-e vagy sem. (1932. jan. 7. — P. II. 5382/1930.)

82. 1914: XVII. t.-c. 2. és 3. §. — Ideiglenes vasúti alkalmazott.

K. A Vasúti Szolgálati Rendtartás (1914: XVII. t.-c.) 2. §-ának I. 1. c. pontja értelmében azok a havidíjasok, napidíjasok, napibéresek és munkások, akik legalább 3 év óta állanak megszakítás nélkül ugyanannak a vasútnak a szolgálatában és az 5. és 6. §-ban megszabott kellékeknek megfelelnek, állandó alkalmazottak. Ugyanígy rendelkezik az alperes Magyar kir. államvasutak alkalmazottai részére kiadott és a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1915. évi 17573/III. számú rendeletével jóváhagyott szolgálati és illetmény szabályzat 3. §-ának 2. c. pontja is.

A Vasúti Szolgálati Rendtartás 2. §-ának I. 2. b. pontja, illetőleg a fentebb említett szolgálati és illetmény szabályzat 3. §-ának 3. b. pontja értelmében azonban azok, akiket a vasút külön szerződéssel alkalmazott, ideiglenes alkalmazottak. Minthogy sem a Vasúti Szolgálati Rendtartás, sem a Szolgálati és Illetmény szabályzat tekintetben megkülönböztetést nem tesz, kétségtelen, hogy az ekként alkalmazottakat akkor is ideiglenes alkalmazottaknak kell tekinteni, ha egyébként az állandó alkalmazottá válás fentebb megjelölt feltételeinek megfelelnek.

Az alperes Magyar kir. államvasutak a felperest, mint már nyugdíjas államvasúti alkalmazottat, az 1915. évi szeptember hó 1. napjától kezdve az előző alkalmazása alapján folyósított nyugdíjának a meghagyásával alkalmazta újból, úgy, hogy felperes az újabb alkalmazásától kezdve egyidejűleg a nyugdíját is és az új alkalmazásával járó szolgálati illetményeket is meg-

kapta. A felperesnek ekként történt alkalmaztatása lényegesen eltér az alperes nyugdíjintézete alapszabályainak a 12. cikkében foglalt attól a rendelkezéstől, hogy nyugdíjazottaknak, ha tényleges szolgálatba ismét visszalépnek, rendes illetményeik folyóvá tétele napjától a nyugdíjuk beszünttetetik; az 1924. évi 5460. M. E. számú rendelet I. fejezetének 22. pontjában foglalt az a rendelkezés pedig, hogy abban az esetben, ha a nyugdíjas államvasúti alkalmazott havidíj, napidíj, vagy napibér élvezete mellett alkalmaztatik újból, a már folyósított nyugdíját nem kell beszüntetni, a felperes újból való alkalmazásának az idejében még nem volt hatályban. A felperest tehát, — szolgálati viszonyának az alkalmazás rendes feltételeitől eltérő voltára tekintettel — az újabb alkalmazásában — jogi kihatásában — külön szerződéssel alkalmazottnak kell tekinteni. Nem lehet ennek akadálya az a körülmény, hogy a felperes alkalmazásának a különös feltételeit meghatározó alakszerű szerződés a felek között nem jött létre, mert nincsen olyan jogszabály, amely a szolgálati szerződésnek, általában, vagy a Vasúti Szolgálati Rendtartás 2. §-ának I. 2. b. pontjában említett külön szerződésnek az érvényét meghatározott alakszerűségtől tenné függővé.

A felperes pedig, mint külön szerződéssel alkalmazott, újabb alkalmazásában az alperesnél 3 éven át megszakítás nélkül teljesített szolgálata alapján sem vált állandó alkalmazottá. A felperes újból való alkalmazásának ideiglenes jellegére utal az a körülmény is, hogy órabér mellett, kiegészítő fékezőnek fogadtatott fel.

A Vasúti Szolgálati Rendtartás 53. §-ának IV. pontja, valamint a fentebb említett Szolgálati és Illetménysszabályzat 72. §-ának negyedik bekezdése értelmében a felperesnek, mint ideiglenes alkalmazottnak a szolgálatot bármikor, minden indoklás nélkül fel lehetett mondani. A szolgálatból való elbocsátásnak a közlése a felmondást pótolta. A felperes tehát azt, hogy a felmondási időn túl is az alperes alkalmazásában állónak tekintésék, jogosan nem igényelheti. Ezért a felperesnek azt a kereseti kérelmét, hogy részére az újból való alkalmazásával egybekötött szolgálati illetmények a felmondási idő elteltét követő időre is megítéltesse, el kellett utasítani és a fellebbezési bíróságnak a kereset jogalapját teljes egészében megállapító közbenszóló ítéletét ebben a részben meg kellett változtatni.

A Vasúti Szolgálati Rendtartás 55. §-ának V. 5. pontjában, illetőleg a Szolgálati és Illetménysszabályzat 72. §-a ötödik bekezdésének d. pontjában foglalt rendelkezések szerint számítandó felmondási időre azonban a felperes a szolgálati illetményeit jogosan követelheti, ebben a részében tehát a kereset jogalapjának a megállapítását támadó felülvizsgálati kérelmet, mint alaptalant, el kellett utasítani. (1932. jan. 19. — P. II. 7262/1930.)

83. Vasúti tisztviselőnek a létszámból törlése engedély nélküli távolmaradás miatt. — Az 1914. évi XVII. t.-c.-be iktatott Vasúti Szolgálati Rendtartás 54. §-ának 2. pontja és az alperes vasúttársaság szolgálati szabályzata 73. §-ának a 2. pontja értelmében a létszámból minden további eljárás nélkül hivatalból törölni kell azt a tisztviselőt vagy évi fizetéssel bíró egyéb alkalmazottat, aki a szolgálatból engedély nélkül távozik vagy

elmarad és a hozzá intézett felhívás ellenére — a felhívás kézbesítésétől számított 3 nap alatt — elmaradását nem igazolja vagy szolgálattételre nem jelentkezik. Ennek a rendelkezésnek az alkalmazása szempontjából a szolgálatból engedély nélkül történő távozással egyenlő elbírálás alá esik annak az alkalmazottnak a magatartása, aki meghatározott időre vagy meghatározott feltételtől függően adott engedély alapján távozott a szolgálatból és az idő elteltével, illetőleg az engedély lejártára irányadó feltétel bekövetkeztével szolgálattételre nem jelentkezik.

K. Az alkalmazottnak az elmaradás igazolására vonatkozó kötelessége nem merült ki az elmaradás okának a pusztá bejelentésben, hanem magában foglalja azt is, hogy az alkalmazottnak ki kell mutatnia a bejelentett oknak a valóságát. A szolgálatadó vasúttársaság ugyan az elmaradás okaként bejelentett körülménynek a valóságáról az alkalmazott részéről nyújtott bizonyítékon — péld. magánorvosi bizonyítványon — kívül más alkalmas módon is meggyőződést szerezhet, a bejelentés adatai és a szolgáltatott bizonyítékok tekintetében ellenőrzést gyakorolhat; az alkalmazott azonban nem háríthatja át a való tényállás felderítésének egész terhét a vasútállatra azáltal, hogy a bejelentett adatok bizonyítása helyett pusztán azoknak az ellenőrizhető, kinyomozható voltára utal. (1931. dec. 22. — P. II. 151/1930.)

84. Államjogi változás esetében helyiérdekű vasúttal kötött szolgálati szerződés hatálya. — Olyan törvényes rendelkezés nincsen, amely a vasúti alkalmazottat államjogi változás esetén a szolgálati szerződésnek a nyugdíjjogosultsága épségben tartása mellett való egyoldalú megszüntetésére feljogosítaná. A helyiérdekű vasútnak román uralom alá kerülése tehát az alkalmazottat a szolgálat abbahagyására fel nem jogosítja.

K. Az érészben meg nem támadott tényállás szerint a felperes 1921. júliusban az alperestől szabadságot kért, amelyet az alperes a felperes kérésére 1921. december 1-ig meghosszabbított. Hogy felperes milyen célra kérte és kapta a szabadságot, jelentőséggel nem bír. A felperes december 1-én Brassóban szolgálattételre jelentkezni tartozott, azonban december végéig sem jelentkezett és tartózkodási helyét az alperessel nem közölte, mire alperes őt az alperesi vasútnál szokásos módon a Brassó-Sétatér állomáson, az ítéleti tényállás szerint 1921. december 31-én, dr. I. István és Sch. Károly tanúknak egybehangzó vallomása szerint pedig 1921. december 30-án kifüggesztett hirdeteménnyel 3 napon belül, való jelentkezésre felhívta. A felperes ez idő alatt sem jelentkezvén, az alperes 1922. január 3-án a felperest a létszámból törölte. Ugyanezen a napon érkezett az alperes igazgatójához a felperesnek a betegségét bejelentő levele.

Felperesnek az elmaradása okát közlő ez a levele tehát a megállapított tényállásnak megfelelően a felhívástól számított 3 napon belül, a hirdeteménynek a tanúk vallomása szerinti kifüggesztési ideje szerint pedig az ezt követő napon, a törlés napján érkezett az alpereshez. Az esetben is tehát, ha a kifüggesztés időpontjára vonatkozó ítéleti megállapítás elírásnak véte-

tik is, a bejelentést kellő időben történtnek kell tekinteni, figyelemmel arra is, hogy a levél már 1921. évi december hó 29. napján postára volt adva.

Az 1914: XVII. t.-c. 54. §. 2. pontja értelmében az évi fizetéssel bíró alkalmazottal szemben (a felperes főkalauz volt) a létszámból való törlés egyebek között akkor foghat helyt, ha a szolgálatból engedély nélkül elmaradó és ismeretlen helyen tartózkodó alkalmazott a hirdményi felhívás ellenére annak közzétételétől számított 3 nap alatt elmaradását nem igazolja vagy szolgálatátételre nem jelentkezik.

Olyan törvényes rendelkezés nincsen, amely a vasúti alkalmazottat államjogi változás esetén a szolgálati szerződésnek a nyugdíj jogosultsága épségbentartása mellett való egyoldalú megszüntetésére feljogosítaná. Az alperesi vasútnak román uralom alá kerülése tehát felperest a szolgálat abban hagyására fel nem jogosította. Az alperes pedig a szabadság engedélyezésével a felperes szolgálati jogviszonyának a megszüntetéséhez hozzá nem járult.

Az idézett törvényes rendelkezés értelmében tehát az a döntő kérdés a perben, hogy a szolgálatra nem jelentkezett felperes betegségének bejelentésével elmaradását kellően igazolta-e, vagyis hogy a betegsége, amelyet dr. K. Lajos kihallgatott tanu májtáji panaszoknak jelöl meg, oly természetű volt-e, hogy az alperest az 1921. december hó elsején s ezt követően a távollamaradásnak egész időtartama alatt a jelentkezésre s a szolgálatátételre alkalmatlanná tette. (1931. dec. 11. — P. II. 7839/1929.)

85. „Örökös állás.” „Örökös állás” kikötése fogalmilag nincs kizárva és azt jelenti, hogy nem határozatlan időre szóló. bármikor felmondható, hanem állandó jellegű és rendszerint a munkaképesség tartamáig terjedő alkalmazás biztosítatik, amely csak az alkalmazott terhére eső fontos okból bontható fel.

K. A felperés munkaadója 1921. évi április hó 1. napja óta az alperes részvénytársaság volt, tekintet nélkül arra, hogy annak részvényei birtokában változás állott-e be. Ha tehát az alperes részvénytársaság még a részvényeknek a székesfőváros által történt megszerzése előtt megállapodott felperessel, avagy az ő javára H. Gy.-val abban, hogy a felperest örökös állásban alkalmazza, ez a megállapodás a Kt. 188. §-a értelmében az alperest kötelezi akkor is, ha a részvénytöbbség birtoka a megállapodást létesítő H. Gy. és társai kezéből utóbb a székesfőváros kezébe ment át.

Ebből a szempontból tehát perdöntő ténykérdés az, vajjon megfelelő-e a valóságnak az a felperesi állítás, hogy H. Gy., a felperes apósa, csak azzal a feltétellel adott kölcsönöket az alperes részvénytársaságnak, ha ez a vejenek, a felperesnek örökös állást biztosít, és hogy az alperes részéről Á. B. vezérigazgató H. Gy. felperesnek ilyen alkalmazásában meg is állapodott; továbbá, hogy az ilyen megállapodás létesítésére Á. B. fel volt-e jogosítva?

A fellebbezési bíróság azonban ebben az irányban a tényállást ki nem derítette, és a felperes által a fellebbezési tárgyaláson felajánlott bizonyítást (Á. B. tanu kihallgatását és a felperes eskü alatti kihallgatását) el nem rendelte és annak mellőzését meg nem indokolta, és nem vont mérlegelési körébe, hogy mi okból mondott le a felperes 17% alatti levelében az alperes elleni követelése valorizálásáról? (1931. dec. 21. — P. II. 7889/1929.)

POLGARI ELJÁRÁSI JOG.

86. Ppé. 18. §. — Költségmegállapító végzésben foglalt összeg irányadó volta a behajtási perben. — A Ppé. 18. §-a alapján hozott költségmegállapító végzésben foglalt költség összege az ügyvédi munkadíjak és költségek tekintetében indított későbbi behajtási perben csupán abban az esetben irányadó, ha a Ppé. 18. §-a alapján lefolytatott eljárás szabályszerűen hozott, jogerős végzéssel fejeztetett be.

K. A diplomáciai úton beszerzett iratokból kitetszik, hogy az eljárás szatmári törvényszék költség megállapító végzései és pedig sem az első ízben hozott, sem a felperes, dr. H. Lajos kérelmére újabban meghozott végzések jogerőre nem emelkedtek.

És pedig az első ízben hozott költségmegállapító végzés azért nem, mert az ellen dr. Sz. Sándor felfolyamodással élt. A második ízben hozott végzések pedig azért nem, mert azok az alperesnek: Németh Józsefnek nem kézbesítették.

A m. kir. Kúria állandó gyakorlata szerint a Ppé. 18. §-a alapján hozott költségmegállapító végzésben foglalt költségösszege az ügyvédi munkadíjak és költségek tekintetében indított későbbi behajtási perben csupán abban az esetben irányadó, ha a Ppé. 18. §-a alapján lefolytatott eljárás szabályszerűen hozott, jogerős végzéssel fejeztetett be.

Ez a fellebbezési bíróság megállapítása szerint a jelen esetben nem történt.

Ekként már ennél fogva is alaptalan az a felülvizsgálati panasz, amely szerint a fellebbezési bíróság jogszabálysértésével nem vette figyelembe a felperesi követelés megítélésénél a szatmári törvényszék költségmegállapító végzéseit. E mellett az álláspont mellett a jelen esetben közömbös, vajjon a Ppé. 18. §-ában megszabott eljárásnak a román imperium alá került szatmári törvényszék részéről való lefolytatása a magyar kir. bíróságok által a későbbi behajtási perben egyáltalán vagy pedig a két állam közötti viszonyosság alapján figyelembe vehető-e, miért is a m. kir. Kúria az ezekkel kapcsolatban felhozott panaszok méltatását nem tartotta szükségesnek. (1931. okt. 30. — P. VI. 768/1930.)

87. Ppé. 88. §. — Ügyész informálása. — Állandó bírói gyakorlat, hogy a Ppé. 88. §-ának a magánértesítés elfogadására vonatkozó tilalma a kir. ügyészség tagjaira — különleges hivatalos működési körükre figyelemmel — nem alkalmazható. (K. 1931. okt. 13. — P. VI. 2499/1930.)

88. Vht. 199. §. — Vagyonfelügyelői díjnak előnyös tételként sorozása ingatlanoknak bírói árverésen befolyt vételárára.

K. Megváltoztatta a kir. Kúria a másodbíróság végzésének azt a részét, amely szerint dr. B. Béla ügyvéd javára 3.834 P. 99 f. vagyonfelügyelői díj előnyös tételként soroztatott, s ebben a kérdésben helyben hagyta az első bíróságnak azt a rendelkezését, amely szerint a vagyonfelügyelői díjnak elő-

nyös tételként való sorozása mellőztetett; — mert az 1410:1926. M. E. sz. rendelet 89. §-ának rendelkezéséből kitűnik, hogy a vagyonfelügyelői díj és költség tömegtartozásnak csak akkor tekinthető, ha a kényszeregyességi eljárás befejezése vagy megszüntetése után 6 hónapon belül a csőd az adós ellen elrendeltetik és csak ebben az esetben sorozható az 1881: XVII. t.-c. 176. §-a értelmében az idézett törvény 53—58. §-ainak és a 48. §. tekintetbe vételével előnyös tételként ingatlanoknak bírói árverésen befolyt vételárára; — minthogy pedig az iratok tartalmából kitűnik, hogy a végrehajtást szenvedők elleni kényszeregyességi eljárás megszüntetése után a csőd nem lett elrendelve, tehát a jelen esetben az a feltétel, amely esetben az idézett rendelet értelmében a vagyonfelügyelői díj és költség tömegtartozásnak volna tekinthető, fenn nem forog; ennél fogva, s mivel a 24.000/1929. I. M. sz. rendeletnek ebben a végrehajtási ügyben alkalmazandó 15. §-ában nem foglaltatik olyan rendelkezés, sem pedig egyéb törvényes rendelkezés nincs, amelyre a jelen esetben a vagyonfelügyelői díjnak előnyös tételként való sorozása alapítható volna, — téves a másodbíróságnak az a döntése, amely szerint a vagyonfelügyelői díjat előnyös tételként sorozta. (1931. nov. 26. — Pk. V. 2318/1931.)

89. Vht. 225. §. — Haszonbér erejéig biztosítási végrehajtás elrendelésének feltétele.

K. A másodbíróság azért utasította el a végrehajthatókat, a végrehajtási törvény 225. §-ára alapított biztosítási végrehajtási kérelmükkel, mert nem jelölték meg kérvényükben, hogy haszonbérletők hátralékos haszonbérlet címén hány mázsa és minő terményekkel adósai, és mert a termények egyenértékére adatot nem szolgáltatottak.

A másodbíróságnak ez a döntése azonban téves.

Ugyanis a bérszerződés 7. pontja értelmében a haszonbérbeadók tetszésére van bízva, hogy a haszonbérletet effektív bűzában vagy készpénzben kívánják a haszonbérletektől felvenni. Vagyis a haszonbérlet a haszonbérbeadók választása szerint bűzában vagy készpénzben igényelhető.

A haszonbérbeadók a készpénzben való fizetés biztosítására kérték a két évnél nem hosszabb időről hátralékos 15.000 pengő haszonbérösszeg erejéig a biztosítási végrehajtás elrendelését, mint amely haszonbérösszeg a szerződési búza-haszonbérlet értékének az esedékességkori árfolyam tekintetbe vételével megfelelő.

Minthogy pedig a végrehajtási törvény 225. §-a értelmében a két évnél hosszabb időről hátralékban nem lévő haszonbérlet összeg erejéig a haszonbérbeadó kérelmére a haszonbérlet jöszágon levő terményekre, gazdasági felszerelésekre és lábas jöszágokra a biztosítási végrehajtás a követelés összegének igazolása nélkül elrendelendő a haszonbérlet viszony kimutatása esetében, és minthogy az ekként kért biztosítási végrehajtás elrendelésének törvényes akadályja nincs: ezért a másodbíróság végzésének megváltoztatásával az elsőbíróságnak a biztosítási végrehajtás elrendelő végzését kellett helybenhagyni. (1931. nov. 19. — Pk. V. 5205/1931.)

Polgári perrendtartás.

90. Pp. 10. §. — Gondnokság alá helyezni kért nagykorú honosságának vizsgálata. — A nagykorúak gondnokság alá helyezése kérdésében a magyar törvény a „honosság” elvén áll s ezért a Pp. 10. §-a értelmében a magyar bíróság hatásköre hivatalból figyelembe veendő. A személyi állapotot tárgyazó perekben elégséges, ha a magyar bíróságok hatásköre a hivatalból való vizsgálat mellett az érdemi határozat hozatalakor fennálló személyi állapot szerint fennforog.

K. Az alperes elsőbíróság előtti képviselője a perfelvételi tárgyaláson azt a kijelentést tette, hogy az alperes porosz (németbirodalmi) állampolgár, azonban ezt a körülményt pergátló kifogásként nem érvényesíti (5. és 31. jkv.).

Az alperesi képviselőnek ez a kijelentése nem mentette fel az elsőbíróságokat a honosság kérdésének vizsgálata alól, mert a nagykorúak gondnokság alá helyezése kérdésében a magyar törvény a „honosság” elvén áll s ezért a Pp. 10. §-a értelmében a magyar bíróság hatásköre hivatalból figyelembe veendő lett volna, azonban ez a kérdés már az elsőbírói ítélet meghozatala (1930. III. 11.) előtt tárgytalanná vált, mert az alperes által bemutatott anyakönyvi kivonat szerint ő 1929. évi december hó 21-én házasságot kötött lovag O. T. István magyar állampolgárral s ezáltal a magyar bíróság vitathatatlan hatásköre nyilvánvalóvá vált.

Az alperesnek az eljárás megszüntetése céljából a felülvizsgálati eljárásban idevonatkozólag érvényesített panasza azért nem helytálló, mert a személyi állapotot tárgyazó perekben elégséges, ha a magyar bíróságok hatásköre a hivatalból való vizsgálat mellett az érdemi határozat hozatalakor fennálló személyi állapot szerint fennforog, már pedig az elsőbírói ítélet keletkezésekor az alperes már magyar állampolgár volt és ma is az.

Ennek folytán a m. kir. Kúria a Te. 42. §-a értelmében a vonatkozó további részletkérdésekkel nem is foglalkozik, csak utal az 1877: XX. t.-c. 63. §-át kiegészítő bírói gyakorlatra. (1931. dec. 9. — P. III. 3674/1931.)

91. Pp. 11. §. Járásbírói hatáskört megállapító törvényszéki ítélet elleni fellebbvitel. — A Pp. 11. §-a szerint a törvényszék határozata azon az alapon, hogy az ügy a járásbírói hatáskörébe tartozik, fellebbvitellel meg nem támadható. Ezt a rendelkezést nemcsak abban az esetben kell alkalmazni, ha a törvényszék az ügy érdemében határozott, hanem akkor is, ha csak a pergátló kifogás felől ítélt. A törvény ugyanis a fellebbvitelt kizáró rendelkezésében nem különböztet aszerint, hogy a törvényszék „határozata” az ügy érdemében, avagy pedig csak a hatáskör kérdésében keletkezett-e. (K. 1931. dec. 10. — P. VI. 2611/1931.)

92. Pp. 72. §., 1877: XX. t.-c. 258. §. — Ideiglenes gondnok képviseleti jogköre. — A gyámi törvény 259. §-a szerint az ideiglenes gondnok jogköre a gondnokolt személyi ügyeire és a

vagyon feletti felügyeletre terjed ki. Az utóbbi magában foglalja azt a jogot, hogy az ideiglenes gondnok a gondnokoltját a vagyon állaga iránt indított perben képviselje.

K. A 18. sorszámú árvaszéki iratokból megállapítható, hogy P. Sándor alperes az Észak-amerikai Egyesült Államok Kankakee városának állami kórházában elmebaj miatt kezelés alatt áll — azonban felek előadása szerint gondnokság alá helyezve nincs.

Kispest város árvaszéke 2477/1928. számú határozatával az 1877:XX. t.-c. 258. §-a értelmében részére ideiglenes gondnokul N. I. kispesti lakost rendelte ki és a gondnokolt vagyonának felügyeletével megbizta.

Ezt követően az árvaszék 2614/1929. számú határozatával N. I. ideiglenes gondnokot a per vitelére eseti-gondnokul kirendelte és utasította, hogy jogi képviselétéről gondoskodjék, majd 3409/1929. számú határozatával a gondnokolt jogi képviselére dr. R. L. t. főügyészt rendelte ki.

Ez utóbbi határozatot az árvaszék 5535/1929. szám alatt N. I. ideiglenes gondnok felfolyamodása folytán hatálytalanította és tudomásul vette, hogy a gondnok a per vitelére, mint a gondnokolt törvényes képviselője, dr. M. I. budapesti ügyvédet bízta meg.

Ezek szerint az illetékes gyámhatóság az alperes részére ideiglenes gondnokul N. I. rendelte ki. A gyámi törvény 259. §-a szerint az ideiglenes gondnok jogköre a gondnokolt személyi ügyeire és a vagyon feletti felügyeletre terjed ki. Az utóbbi magában foglalja azt a jogot, hogy az ideiglenes gondnok a gondnokoltját a vagyon állaga iránt indított perben képviselje.

Mint hogy a kifejtettek szerint az alperes perbeli képviselője igazolva van, helyes a fellebbezési bíróságnak az a döntése, hogy a per érdemi elbírálását rendelte el. (1931. dec. 15. — P. I. 5602/1930.)

93. Pp. 88.—91. §. — Mellékbeavatkozó jogállása. — A mellékbeavatkozó nem önálló peresfél, akinek a peresfelektől eltérő érdeke van, hanem segédje annak, akinek pernyertessége érdekében áll, tehát a fél mellett, nem pedig vele ellentétben működik.

K. Az irányadó tényállás szerint az alperes akkor, amidőn az 1926. évi augusztus hó 4-én kelt adásvételi szerződéssel a Budapest székesfőváros pesti részének 14.037. sz. tkvi betétében felvett ingatlanból a felpereseket illető $\frac{3}{4}$ rész jutalékot ezektől 150 millió korona vételárért megvette, magára vállalta az egész ingatlanra 1926. április 1-ig bekebelezett tehertételeket is $\frac{3}{4}$ rész arányában és kifejezetten kötelezte magát, hogy viseli az egyes tehertételeknél az esetleges átértékelés veszélyét is az ingatlanból a fenti jogügylettel megszerzett $\frac{3}{4}$ rész jutalék arányában.

Dr. M. István ügyvéd a fenti ingatlanra javára bekebelezett tehertételek átértékelése iránt a felperesek és volt tulajdonos társaik, M. Jánosné, Sch. Anna ellen többrendbeli pert ttt folyamatba, mely perekben felperesek a perfelvételi tárgyalás után az alperest szavatosként perbehívták, aki a szavatosságot a felperesek érdekében elvállalta.

Ezekben a perekben a felperesek és volt tulajdonostársuk, M. Jánosné, dr. M. István javára tőkében, kamatban és perköltségben jogerősen elma-

raszaltattak, s a jogerős marasztalásból folyóan végrehajtási költségek merültek fel, valamint a felperesek és volt tulajdonostársuk ellenében perbeli képviselőjük, dr. H. Sándor ügyvéd részére az 1912: LIV. t.-c. 18. §-a értelmében, összesen 1.197 P költség állapított meg.

A Pp. 89. § értelmében az a fél, aki pervesztés esetére harmadik személy ellen szavatossági vagy kártérítési követelést vél érvényesíteni, a harmadik személyt a pernek jogerejű eldöntéséig perbe hívhatja, s a 91. § értelmében, ha a perbehívott a perbehívóhoz csatlakozik, mellékbeavatkozóként szerepel, — a 88. § szerint pedig a mellékbeavatkozó jogosítva van a fél érdekében a per állása szerint megtehető minden cselekményt véghez vinni, — a félre nézve azonban e cselekménynek csak annyiban van hatálya, amennyiben a fél cselekményével ellentétben nem áll.

Ezekből a törvényes rendelkezésekből nyilvánvaló, hogy a mellékbeavatkozó nem önálló peresfél, akinek a peres felektől eltérő érdeke van, hanem segédje annak, akinek pernyertessége érdekégen áll, tehát a fél mellett, nem pedig vele elclntétben működik, mindezekből pedig következik, hogy az alperes szavatossági nyilatkozata után a felperesek perbeli helyzete nem változott a dr. M. István által ellenük indított perekben, s az alperes, mint mellékbeavatkozó perbelépése után a felperesek ezekből a perekből ki nem léphettek; mert ez arra vezetett volna, hogy felperesek, mint azokban a perekben alperesek, védekezés hiányában, a kereset értelmében marasztaltattak volna, ami azonban az alperes, mint mellékbeavatkozó érdekeivel ellentétben állt volna.

Nem helytálló ennél fogva a fellebbezési bíróságnak az a jogi álláspontja, hogy a felperesek ezekben a perekben feleslegesen védekeztek tovább az alperes szavatosi nyilatkozata után.

Mínthogy pedig ezekben a perekben felpereseknek (azon perekben alpereseknek) védekezése az ártértékelést és annak mérvét illetően nemcsak a felperesek, hanem az alperes (mint azon perekben szavatós) érdekeit is szolgálta: a kir. Kúria úgy találta méltányosnak, hogy a dr. M. István-féle perekben dr. H. Sándor ügyvéd részére saját felei ellenében megállapított 1.197 P ügyvédi költségnek felperesekre eső részét a felperesek és az alperes egyenlő arányban viseljék.

Ebből a költségből felpereseket 897 P 75 f. terheli, amiből a fellebbezési bíróság már megítélt az alperes ellen 100 P-t, — ennek a betudásával tehát a felperesek még 350 P-t igényelhetnek jogszerűen az alperestől. (1931. nov. 13. — P. V. 5303/1930.)

94. Pp. 105. §. 2. bek. — Ügyvédi meghatalmazás törvényes terjedelme. — A perben eljáró ügyvéd — mint az őt megbízó fél jogi képviselője — ha a meghatalmazása ebben a tekintetben kifejezetten nincs korlátozva (Pp. 105. §. második bek.) — mindenkor jogosult annak kijelentésére, hogy ügyfele minő feltételek mellett hajlandó a per megszüntetésére. (K. 1931. nov. 26. — P. VI. 1733/1930.)

95. Pp. 147. §. 1. pont és 5. pont. — Perfüggőség. — A perfüggőség akkor áll fenn, amikor két pert ugyanazok közt a felek

közt ugyanannak a jognak az érvényesítése iránt tesznek folyamatba.

K. H. István örökgyó örökösei, névszerint M. Józsefné H. Johanna — az örökgyó gyermeke, — továbbá kiskorú H. Ferenc, József és István — az örökgyó unokái, — a jelen perbeli felperes, — az örökgyó özvegye — ellen támasztott s a jelen per megindítását megelőzően kézbesített keresetükben többek a között a j.-i 6596. hrszámú ingatlanra is öröklési joguk megállapítását s az özvegyi jognak lakásra és illő tartásra korlátozása mellett az említett ingatlanak is birtokukba átbocsátását kéri.

Ebben a perben pedig a felperes az alperestől, aki a fentebb megnevezett kiskorú örökösök anyja és gyámja, özvegyi jogon követeli ugyancsak a j.-i 6596. hrszámú ingatlan birtokát azon az alapon, hogy azt az alperes jogcím nélkül tartja birtokban.

...Mint a fejen...

A fennforgó esetben azonban a peresfelek a két perben nem azonosak és nem azonosak a perben elbírálandó jogi igények sem, minélfogva perfüggőségről nem lehet szó.

Az alperes álláspontja szerint ugyan mindkét perben a peresfelek is részben azonosoknak tekintendők, mert ő, mint gyermekeinek gyámja, azoknak nevében birtokol, miért is az ő személyében voltaképen gyermekeit kell ebben a perben is perbevitaknak tekinteni, akik a másik perben felperesekként léptek fel, eltekintve azonban attól, ezt az érvelést ezúttal nem lehet figyelembe venni, mert a pergátló kifogás elbírlásánál a kereseti tényállás az irányadó, a perfüggőséget még a peresfelek azonossága esetén sem lehetne megállapítani, mert hiányzik a perbevitt jogok azonossága.

Ezek szerint a fellebbezési bíróság a perfüggőségre alapított pergátló kifogást helyesen utasította el. (1931. dec. 15. — P. I. 6699/1929.)